

16de vergadering

Dinsdag 2 november 1999

Aanvang 14.00 uur

Voorzitter: Van Nieuwenhoven

Tegenwoordig zijn 144 leden, te weten:

Van den Akker, Albayrak, Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Arib, Atsma, Augusteijn-Esser, Bakker, Van Baalen, Balemans, Balkenende, Barth, Van Beek, Belinfante, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Van Blerck-Woerdman, Blok, De Boer, Van Bommel, Bos, Brood, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, Cherribi, De Cloe, Cornielje, Crone, Dankers, Van Dijke, Dijkema, Dijkstal, Dittrich, Van den Doel, Duijkers, Duivesteijn, Eisses-Timmerman, Essers, Eurlings, Feenstra, Geluk, Van Gent, Van Gijzel, Giskes, Gortzak, De Graaf, De Haan, Halsema, Hamer, Harrewijn, Hermann, Herrebrugh, Hessing, Hillen, Hindriks, Van der Hoek, Hoekema, Van der Hoeven, Hofstra, De Hoop Scheffer, Kalsbeek, Kamp, Kant, Karimi, Klein Molekamp, Van der Knaap, Koenders, Kortram, Kuijper, Leers, Luchtenveld, Marijnissen, E. Meijer, Th.A.M. Meijer, Melkert, Middel, Van Middelkoop, Mosterd, Nicolai, Niederer, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oplaat, Örgü, Oudkerk, Van Oven, Patijn, Poppe, Ravestein, Reitsma, Remak, Van 't Riet, Rietkerk, Rijpstra, Rosenmöller, Ross-van Dorp, Rouvoet, Santi, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schoenmakers, Schreijer-Pierik, Schutte, Smits, Spoelman, Van der Staaij, Van der Steenhoven, Stellingwerf, Stroeken, Swildens-Rozendaal, Terpstra, Timmermans, Udo, Valk, Ter Veer, Te Veldhuis, Vendrik, Verbugt, Verburg, Verhagen, Van der Vlies, Van Vliet, Voorhoeve, M.B. Vos, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, De Vries, Waalkens, Wagenaar, Van Walsem, Weekers,

Weisglas, Van Wijmen, Wijn, Wilders, De Wit, Witteveen-Hevinga, Van Zijl, Zijlstra en Van Zuijlen,

en de heren Peper, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Korthals, minister van Justitie, Cohen, staatssecretaris van Justitie, en mevrouw Faber, staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Passtoors en Rabbae, wegens verblijf buitenslands;

Van Heemst, wegens verblijf buitenslands, ook morgen;

Rehwinkel, wegens verblijf buitenslands, de gehele week;

Feenstra en Swildens-Rozendaal, wegens bezigheden elders, alleen voor de avondvergadering;

Visser-van Doorn, wegens ziekte;

Marijnissen, De Graaf, Hoekema en Lambrechts, wegens bezigheden elders, voor het eerste deel van de middagvergadering.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de

Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van orde.

Vragen van het lid Van der Hoeven aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, over **het onderzoek dat de gemeente Rotterdam instelt naar het declaratiegedrag van bestuurders van die gemeente in het verleden**.

Mevrouw **Van der Hoeven** (CDA): Mevrouw de voorzitter! Afgelopen weken is veel commotie ontstaan rond de gemeente Rotterdam en rond de persoon van minister Peper. De gehele discussie waarin ook de minister-president zich heeft gemengd, verliep via de media. Inmiddels heeft minister Peper woedend gereageerd en heeft de minister-president zich achter de minister geschaard. Echter, nog altijd wordt in deze Kamer het debat gevoerd. Het enige bericht dat de Kamer ontving, waren de antwoorden op schriftelijke vragen van collega Kant over fraude op het gemeentehuis van Rotterdam. Het enige feit daarin was, dat het een zaak is van de gemeente Rotterdam en dat de rekeningcommissie van de gemeenteraad een onderzoek instelt. Binnen dat onderzoek is ook de positie van de oud-burgemeester en huidig minister van BZK in het geding. Het is de minister die het voortouw heeft in discussies rond integriteit van ambtenaren en bestuur, die een uitgesproken verantwoordelijkheid heeft voor de

De heer Peper, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

kwaliteit van het binnenlands bestuur en voor het functioneren van burgemeesters en commissarissen van de koningin, en dus straks ook moet oordelen over de oud-burgemeester van Rotterdam.

Onduidelijkheden en geruchten die het functioneren van de minister van BZK kunnen belemmeren, moeten de wereld uit. Daarom wil ik namens het CDA de volgende vragen aan de minister voorleggen.

1. Is de minister het met ons eens dat het belang van het openbaar bestuur erbij gebaat is dat zo snel mogelijk opheldering wordt verschaft over de positie van de minister in relatie tot het Rotterdamse fraude-onderzoek?

2. Welke stappen gaat de minister zetten om dit te bevorderen?

3. Wat is vanuit het ministerie of vanuit de provincie Zuid-Holland in een eerder stadium gedaan om dit soort beschuldigingen te onderzoeken en uit de wereld te helpen?

4. Is het waar dat het rapport van de onderzoekscommissie voor kerstmis gereed zal zijn?

5. Is de minister bereid te bevorderen dat dit rapport ook aan de Kamer wordt toegestuurd, vergezeld van een oordeel van de regering?

Minister **Peper**: Mevrouw de

voorzitter! Alvorens op de vragen in te gaan, heb ik er behoefte aan een opmerking te maken. Ik neem uiteraard afstand van geruchten die opgevoerd worden als grondslag voor aantijgingen over mijn integriteit. Dat heeft mij niet alleen beschadigd – dat was uiteraard de bedoeling – maar ook geraakt.

In antwoord op vraag 1 kan ik zeggen dat het belang van het openbaar bestuur is gediend met een zo snel mogelijke opheldering.

Bij de tweede vraag merk ik op dat ik de verantwoordelijkheden van de onderscheiden bestuurslagen respecteer. Ik herinner aan mijn opstelling ten opzichte van de provincie Zuid-Holland. De gemeente Rotterdam is nog doende om een onderzoeksopzet te maken, zo is het jongste bericht van de commissie tot onderzoek van de rekeningen dat gisteren naar de gemeenteraad is gestuurd. Die onderzoeksopzet zal natuurlijk de grootst mogelijke belangstelling hebben van degenen die door dit onderzoek worden geraakt, niet alleen de oud-burgemeester van Rotterdam doch ook vele wethouders, die ik aan mijn oog voorbij zie trekken. U kunt ervan overtuigd zijn dat zij grote belangstelling hebben voor de deugdelijkheid van het onderzoek. Echter, wij kennen de opzet ervan niet en hebben dus even af te wachten.

Daarmee heb ik vraag 3 impliciet beantwoord: ik doe niets in dit stadium, gelet op de verantwoordelijkheden die ik kort heb geschetst. Naar mijn beste weten geldt dit ook voor Zuid-Holland.

De commissie tot onderzoek van de rekeningen is overigens met deze thematiek reeds in 1996 gestart. Toen kende ik de burgemeester vrij goed. Diezelfde burgemeester van Rotterdam heeft in de loop van de jaren daarna, omdat de geruchtestroom maar bleef doorgaan, om een accountantsrapportage gevraagd en de belastingdienst ingeschakeld. Ik dacht: als er ergens supersnuffelaars zijn in dit land, dan zijn het wel de mensen van de belastingdienst, gelukkig. Dit staat ook in de brief die ik heb meegestuurd. De commissie tot onderzoek van de rekeningen is weer tot bijzondere activiteit inzake deze thematiek gekomen. De commissie heeft in haar schrijven van 1 november medegedeeld medio december klaar te zullen zijn met haar onderzoek, zij het dat de onderzoeksopzet nog in statu nascendi verkeert.

In antwoord op de vijfde vraag kan ik zeggen dat ik die rapportage uiteraard aan de Kamer zal doen toekomen.

Mevrouw **Van der Hoeven** (CDA): Voorzitter! Ik dank de minister voor de gegeven antwoorden. Het is duidelijk dat hij in dit stadium geen reden ziet om verdere stappen te zetten.

Alles overwegend, voorzitter, blijft het in mijn ogen opmerkelijk dat alleen een rekeningcommissie van een gemeenteraad een onderzoek gaat doen naar het gedrag van de huidige minister van Binnenlandse Zaken. De vraag is of dit staatsrechtelijk gezien wel juist is. Immers, het gaat om een minister van de Kroon, niet om een burgemeester. Ware het niet beter geweest een andere weg te bewandelen, een weg waarbij de minister-president het initiatief neemt, rapporteert aan de minister-raad en het oordeel toestuurt aan de Kamer? Duidelijk is dat daarvoor nu niet is gekozen. Het CDA vindt dat dit wel had moeten gebeuren; een mening die door tal van staatsrechtgeleerden wordt gedeeld.

Ik denk dat mijn derde vraag in de haast niet aan de orde is gekomen in de beantwoording door de minister.

Van der Hoeven

Mijn vraag was wat er vanwege het ministerie of vanwege de provincie Zuid-Holland in een eerder stadium is gedaan om dit soort beschuldigingen uit de wereld te helpen. Want het is waar dat die beschuldigingen niet van de laatste dagen zijn.

Voorzitter! In antwoord op de vijfde vraag heeft de minister gezegd bereid te zijn het rapport van de rekeningcommissie aan de Kamer toe te sturen. Ik ga ervan uit dat dit zal worden vergezeld van een oordeel van de regering.

Minister **Peper**: Ik herhaal dat het onderzoek van de commissie tot onderzoek van de rekeningen van uitermate grote betekenis is. Het is een begrijpelijke gedachte dat het goed zou zijn als de commissie zo snel mogelijk klaar zou zijn met haar onderzoek. Ik heb al gezegd dat het in 1996 is gestart. In drie jaar moet men toch een heel eind kunnen zijn. Dat onderzoek gaat nu in de versnelling met steun van accountants. In de laatste brief worden ook wijze personen opgevoerd wier identiteit ons nog niet bekend is.

Er zijn inderdaad al jaren geruchten. Dat is ook de reden waarom de vorige burgemeester van Rotterdam, zie de brief van B en W, dat onderzoek heeft gevorderd en de belastingdienst heeft ingeschakeld. Ik was het zat. Nu spreek ik even in mijn vorige capaciteit, dit ter voorkoming van misverstand. En die vonden ook weer niks. Op een gegeven moment houdt het dan op en is er voor de commissaris der koningin van Zuid-Holland of voor de toenmalige minister geen aanleiding geweest om daarop in te gaan. Eerlijk gezegd, als ik mij dat althans mag permitteren, lijkt mij dat ook reuze verstandig. De kwaliteitseis aan de rapportage staat voorop, maar is vooralsnog een verantwoordelijkheid van de gemeente Rotterdam. Maar ik beloof u dat niet alleen door deze minister van BZK, vanwege het belang van het openbaar bestuur, maar ook door veel anderen heel zorgvuldig zal worden gekeken naar de kwaliteit van de onderzoeksofzet. Ik beloof u dat er ook heel wat wethouders zijn die zich al in hun functioneren voelen belast. Ik ken er een paar die zo verschrikkelijk veel verstand hebben van die gemeente en haar financiën, dat houdt u niet voor mogelijk. U zult daar dus nader

van horen. Uiteraard zal de regering vanwege de bijzondere positie de Kamer een standpunt over een aldus veronderstelde en hopelijk deugdelijke rapportage doen toekomen.

Mevrouw **Kant** (SP): Voorzitter! Ik wil vooropstellen dat ook mijn fractie vindt dat iedereen onschuldig is tot het tegendeel bewezen is, maar toch heb ik enkele vragen aan de minister, want ook mijn fractie vindt het van belang dat er zo snel mogelijk opheldering komt over deze zaak en dat die vooral eenduidig moet zijn.

De minister verwijst naar het onderzoek dat gehouden wordt in opdracht van de gemeenteraad van Rotterdam. In normale omstandigheden vind ik dat terecht, maar is hier niet sprake van zeer bijzondere omstandigheden, namelijk dat de toenmalige burgemeester van Rotterdam nu onderwerp is van het onderzoek en ook minister van Binnenlandse Zaken is? Rechvaardigt die bijzondere omstandigheid niet meer bemoeienis vanuit het kabinet bij dat onderzoek? Is het sowieso niet verstandiger om met behulp van dat onderzoek in één keer definitief af te rekenen met onzekerheid en twijfel die er toch zijn? Is die twijfel en onzekerheid niet iets dat het niveau van de gemeenteraad van Rotterdam overstijgt? Is het voor alle partijen niet beter om één onderzoek te doen waarin alles wordt onderzocht opdat er daarna in ieder geval geen enkele twijfel meer is?

Minister **Peper**: Voorzitter! Ik begrijp heel goed de opmerking van mevrouw Kant dat het nu voor eens en altijd goed moet worden onderzocht opdat finale duidelijkheid is geschapen. Ik herhaal dat ik zou vinden, en niet om ons op voorhand bij de resultaten neer te leggen, dat een gemeente als Rotterdam in staat moet zijn een dergelijk onderzoek te verrichten. Een gemeente met een omzet van zo'n 10 mld. en met maar rond 17.000 ambtenaren en een solide begroting moet zo'n onderzoek op een degelijke manier kunnen doen. Ik wacht de onderzoeksofzet dus af en ik herhaal dat het onderzoek in Rotterdam eigenlijk al was afgerond. Met andere woorden, er hebben zich situaties voorgedaan

waardoor een onderzoek weer is of lijkt te zijn geactualiseerd. De opdracht aan de commissie van de rekeningen was al van 1996, dat was mij bekend en ik vond dat voortreffelijk. Ze moeten vanzelfsprekend hun gang gaan. Toen niet veel vooruitgang werd geboekt, hebben B en W besloten om nadere actie te ondernemen; ik heb daarvan zojuist de strekking aangegeven. Maar ik deel uw opvatting over de kwaliteit van het onderzoek en de "wijze personen" die in de brief aan de orde komen. Ik ben benieuwd hoe een en ander wordt opgezet. Ik maak een vergelijking met Zuid-Holland: de minister van Binnenlandse Zaken had in dezen een speciale positie bij het toezicht, maar ook daarbij was het openbaar bestuur aan de orde. De werkwijze van de provincie maakte een heel solide indruk, zodat de minister van Binnenlandse Zaken een terugtrekkende beweging kon maken.

Nogmaals, ik vertrouw erop dat de onderzoeksofzet getuigt van soliditeit en betrouwbaarheid. Daarover zal ik de Kamer informeren. Ik kan daarbij citeren uit de brief van 1 november van de commissie tot onderzoek van de rekeningen aan de gemeenteraad. Ik zal die brief aan de Kamer zenden, opdat deze zelfstandig een oordeel kan vormen over de vraag of je met een dergelijke aanpak tot goede resultaten kunt komen. Ik sluit niet uit dat wij elkaar nog wel eens over deze thematiek zullen spreken; eerlijk gezegd hoop ik van niet. Maar ik ga ervan uit dat de aanpak solide zal zijn. Op grond van hetgeen in het verleden is gebeurd, wordt die aanpak kennelijk nog steeds als noodzakelijk ervaren. Maar door het onderzoek waaraan ik zonet refereerde, is op die vraag al een definitief antwoord gegeven.

De **voorzitter**: Mijnheer Rosenmöller, als u een vraag wilt stellen, dan is het de bedoeling dat u zich hiervoor van tevoren meldt.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Excuses daarvoor, maar ik kan dit toelichten. De fractie van GroenLinks heeft zich sinds het verschijnen van de berichten rond deze kwestie nogal terughoudend opgesteld, in tegenstelling tot de fracties die deze kwestie voor het vragenuurtje agendeerden. Wij

Mevrouw Faber, staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

worden overigens met terugwerkende kracht in de juistheid van onze terughoudende opstelling bevestigd, omdat er nog geen snipper van bewijs bestaat. Immers, pas daarna is het interessant om conclusies te trekken.

Ik wil mevrouw Van der Hoeven de volgende vraag stellen. Die vraag is belangrijk, omdat zij zelf opmerkt dat de discussie tot nu toe alleen buiten het parlement is gevoerd, terwijl deze binnen het parlement zou moeten worden gevoerd. Buiten het parlement heeft zij herhaaldelijk uitgesproken dat de minister zijn zienswijze op de integriteitsvraag in het parlement uiteen moet zetten en daar moet beoordelen of hij zich op dit moment met dergelijke vraagstukken kan bezighouden. Waarom heeft mevrouw Van der Hoeven zich zojuist beperkt tot een aantal procedurele vragen aan de minister? Uiteindelijk is wel toegezegd dat straks een rapport naar de gemeenteraad zal worden gestuurd en, uiteraard, via de minister naar de Kamer, maar waarom heeft zij alleen deze vragen gesteld en niet de vragen die zij buiten de Kamer stelde?

□

Mevrouw **Van der Hoeven** (CDA): Voorzitter! Het enige wat ik buiten het parlement heb gezegd, is dat de

minister in de Kamer helderheid over zijn positie moet verschaffen, juist omdat hij de minister is die zich bezighoudt met integriteit. Ik heb dit in mijn inleiding op mijn vragen overigens ook gezegd.

Ik heb goed naar de antwoorden van de minister geluisterd. Ik heb heel bewust geen vingerwijzing gedaan, want dat is op dit moment niet aan de orde. Daarom heb ik mij beperkt tot de vragen die ik heb gesteld. Pas nadat de gemeenteraad van Rotterdam en vooral – en op “vooral” leg ik de nadruk – de minister en de regering ons van informatie hebben voorzien, kunnen wij een oordeel vellen. Dat moment is echter nog niet aangebroken en daarom heb ik het gedaan zoals ik het heb gedaan.

Vragen van het lid Augusteijn-Esser aan de staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, over **het doden van exotische dieren**.

De **voorzitter**: Collega's, ik dacht even dat u zich mijn woorden van vorige week nog herinnerde en ook dat u mijn brief had gelezen, want bij de eerste ronde van het vragenuur zat u keurig in de bankjes en praatte u niet onderling. Ik zie nu dat u dit goede gedrag alleen bij het vorige onderwerp kon opbrengen. Dat is zeker niet de bedoeling. Het is de

bedoeling dat het het hele vragenuur zo gaat.

□

Mevrouw **Augusteijn-Esser** (D66): Voorzitter! Mijn fractie maakt zich zorgen over het mogelijke lot van dieren die op Schiphol aankomen. Na het bericht over het afmaken van ruim 400 eekhoorns heeft ons nu het bericht bereikt dat op last van het ministerie van LNV wederom in beslag genomen dieren worden afgemaakt. Is dit bericht juist?

In april besliste de KLM dat de overheid geen gebruik meer mag maken van het dierenhotel en sinds 29 oktober is dit hotel zelfs definitief gesloten. Het hotel is dus niet meer in gebruik voor de opvang van in beslag genomen dieren. Hoeveel dieren zijn sinds april in beslag genomen en waar zijn deze gebleven?

De KLM heeft inmiddels besloten te stoppen met het vervoer van knaagdieren en reptielen. De KLM is echter niet de enige vervoerder. Wat is het beleid van de andere maatschappijen?

Sinds 1 augustus zijn 818 partijen levende dieren aangeboden voor invoercontrole, waarvan er 24 zijn aangehouden. Wat is met deze dieren gebeurd? Als geen enkele partij is geweigerd, heeft dat dan te maken met een tekort aan opvangmogelijkheden? Betekent een en ander dat inbeslagname, indien noodzakelijk, wordt vermeden?

Volgens een onderzoek van de Dierenbescherming is er met één op de zes leveringen iets mis. Wij willen dat een goede opvangmogelijkheid voor in beslag genomen dieren wordt gerealiseerd. Is de staatssecretaris haar toezegging aan de Kamer nagekomen dat er overleg zal plaatsvinden met vervoerders, afhandelaars en de luchthaven over het opstellen van een plan van aanpak? Zo ja, wat is dan het resultaat van dit overleg?

De staatssecretaris heeft verder toegezegd, zo snel mogelijk een quarantaine-unit op Schiphol te realiseren. Waarom is dit nog niet gebeurd? Waar blijft het definitieve opvangplan?

Voorzitter! Wij hebben haast, want euthanasie op dieren moet absoluut worden voorkomen.